УДК 811.112.2’373.421:659.118.1
DOI https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.5/16

Самохвал О. О.
Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету

Ярова А. Г.
Сумський державний університет

ЛІНГВІСТИЧНА РИТОРИКА КАНЦЛЕРА ШОЛЬЦА ЩОДО ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена лінгвориторичній об’єктивації російсько-української війни в промовах Олафа Шольца та аналізу маніпулятивного підходу під час створення промов канцлера. Мета дослідження полягає у виявленні лінгвориторичних стратегій, якими послуговується Олаф Шольц у своїх промовах щодо війни в Україні, та у виокремленні тактик, що підпорядковані стратегіям. У статті задіяно такі загальнонаукові методи дослідження, як метод аналізу й синтезу, та спеціальні методи дослідження лінгвістичних та гуманітарних дисциплін: системний метод та метод функціонального аналізу політичних промов. Дослідження ґрунтується на міждисциплінарному підході, який включає знання теорії комунікацій, психолінгвістики та соціолінгвістики. Емпіричну базу дослідження становлять тексти промов німецького канцлера Олафа Шольца. В роботі представлено картину теоретичного осмислення та основних підходів до вивчення побудови текстів політичних промов в аспекті лінгвориторики. У ході аналізу виявлено, що для створення текстів промов Олафа Шольца успішно використовують постулати античної риторики та неориторики. Встановлено, що при продукуванні текстів промов німецького канцлера з початку повномасштабного російського вторгнення в Україну Олаф Шольц апелює у своїх промовах до базових потреб (безпекових та фізіологічних). З метою досягнення комунікативної мети канцлер послуговується лінгвориторичними стратегіями впливу через пафос та логос. При цьому стратегія впливу через пафос найпоширеніша та підпорядковує тактики ідентифікації джерела загрози, цілі загрози, засоби загрози, локативну, темпоральну тактики та тактику консолідації. Зі свого боку, стратегія впливу через логос реалізується аргументом апелювання до негативного минулого досвіду.

Ключові слова: *потреба, промова, лінгвориторична стратегія, стратегія впливу через логос, стратегія впливу через пафос, тактика.*

Постановка проблеми. Війна завжди була та є однією з найскладніших і найтрагічніших подій, що можуть торкнутися будь-якої країни чи народу. Україна, яка стала ареною збройного конфлікту з росією з 2014 року, не виняток. Цей конфлікт має безліч аспектів, включаючи політичні, економічні та геополітичні виміри. Однак також важливим аспектом цієї війни є мова і її використання для формування громадської думки та маніпулювання суспільством. Велике значення має те, як світові лідери представляють війну в Україні у своїх промовах, зокрема Олаф Шольц. Його риторика щодо російського вторгнення може впливати на формування думки німецькомовних реципієнтів про події в Україні. У цьому контексті видається важливим дослідження риторичних способів впливу, якими послуговується Олаф Шольц у своїх виступах. Таке дослідження надає можливості краще розуміти роль мови у війні та важливість обережного використання мовних засобів для підтримки миру, толерантності та діалогу в умовах конфліктів та воєн.

У контексті війни в Україні Олаф Шольц застосовує у своїх промовах різні аспекти лінгвістичної риторики. Одним з найважливіших факторів є те, які слова та терміни використовують в офіційних заявах, щоб описати війну. Наприклад, уживання термінів «антитерористична операція» і «бойовики» замість «війна» та «російські окупанти» може значно впливати на сприйняття конфлікту громадськістю. Тому необхідно аналізувати, як такі вирази можуть впливати на ставлення суспільства до війни.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сьогодні лінгвістичний аналіз подій в Україні з об’єктивних причин став пріоритетним у роз-

відках науковців. Фундаментальними у цьому напрямі є дослідження О. М. Щербак, яка аналізувала роль медіа в формуванні громадської думки, зокрема щодо війни в Україні [9]. Вона вивчає, як лінгвориторичні стратегії, використовувані в новинах, телепрограмах і соціальних медіа, можуть впливати на сприйняття подій та настрої суспільства [8; 13]. О. Журавська досліджує меми війни в українських масмедіа [4]. І. Шевченко, В. Шевченко та І. Морозова присвятили свої розвідки номінації агресії росії проти України в англомовних медіа в когнітивно-прагматичному аспекті [7]. Є. Васянович вивчає асоціативне поле війни як фрагменту мовної картини світу українських студентів-гуманітаріїв в психолінгвістичному аспекті [3]. Існує низка робіт, у яких ідеться про відтворення російсько-української війни в літературних творах [1; 2; 5].

З огляду на те, що війна ще триває, вивчення різноманітних способів вербалізації воєнних подій потребує подальших ґрунтовних досліджень, зокрема аналізу промов політиків щодо російського вторгнення в Україну.

Мета дослідження полягає у виявленні лінгвориторичних стратегій, якими послуговується Олаф Шольц у своїх промовах щодо війни в Україні, та у виокремленні тактик, що підпорядковані цим стратегіям.

Виклад основного матеріалу. Сучасні політики послуговуються у своїх промовах надбаннями класичної риторики, яка зазнавала змін протягом століть. Сучасна риторика, подібно до античної, базується на трьох канонах: етосі, логосі та пафосі. Етос, який у класичній риториці розуміють як самопрезентацію ритора, спирається сьогодні на глобальні та локальні топоси, які пов'язані зі світовими та національними цінностями. Логос зазнав найменших змін та ґрунтується на теорії аргументації. Сучасний риторичний пафос, який у класичній риториці апелює до емоцій реципієнтів, звертається до потреб людини. У цьому контексті слід згадати про піраміду потреб Абрахама Маслоу.

Відповідно до теорії А. Маслоу, «люди постійно відчувають певні потреби, котрі психолог об'єднав в окремі групи, що ієрархічно розміщені стосовно одна одної» [11, с. 87]. На думку психолога, «незадоволені потреби спонукають людину до дій, а задоволені більше не справляють мотивувального впливу на людину. За задоволення однієї потреби інша – незадоволена – стає на її місце» [6]. Згідно з цією теорією «фізіологічні та безпекові потреби є первинними, тобто природженими» [11, с. 123]. Інші групи потреб – у дружбі, повазі, визнанні, любові – належать до вторинних, які є психологічними за своєю природою. Натомість «фізіологічні потреби – у їжі, воді, повітрі, відпочинку – людина має задовольняти, щоб підтримувати організм у життєдіяльному стані, оскільки вони породжені фізіологією людини» [11, с. 146].

Слід зазначити, що безпекові потреби ґрунтуються на прагненні людей «досягти стабільного й безпечного способу життя та включають захист від фізіологічних і психологічних загроз з боку навколишнього світу й упевненість у тому, що фізіологічні та інші потреби людини задовольнятимуться належною мірою і в майбутньому» [6]. О. М. Щербак зазначає, що «теорія А. Маслоу дала багато для розуміння того, що лежить в основі інтересів і дій людей» [13, с. 97], і чим вдало користуються політики, зокрема канцлер Німеччини Олаф Шольц.

Аналіз емпіричного матеріалу засвідчує, що у своїх промовах з початком російсько-української війни Олаф Шольц апелює до базових потреб (безпекових та фізіологічних). Іншими словами, політик використовує лінгвориторичну стратегію впливу через пафос, апелюючи до потреби у безпеці. З метою доведення своєї думки Олаф Шольц подекуди звертається до лінгвориторичної стратегії впливу через логос.

Канцлер Німеччини Олаф Шольц виступив зі зверненням до німецького народу 24 лютого 2022 року [10]. Вже з початку промови чітко прослідковується використання лінгвориторичної стратегії впливу через пафос, яка вербалізується предикативами *furchtbar sein, düster sein, sich sorgen um, ernst sein*, які підпорядковують номінативні одиниці *Tag, die Ukraine, Europa, Frieden, Lage*. Семантика виокремлених одиниць реалізує загрозу та потребу в безпеці, а іменник «*Europa*» засвідчує, що ця війна стосується кожного європейця: *«Heute ist ein furchtbarer Tag für die Ukraine. Und ein düsterer Tag für Europa. Wir alle sorgen uns um den Frieden. Ich kann mir gut vorstellen, welche Fragen Sie sich heute Abend stellen. Mir geht es da nicht anders als Ihnen. Die Lage ist sehr ernst».* – Сьогодні страшний день для України. І похмурий день для Європи. Ми всі турбуємося про мир. Я добре уявляю, які питання ви ставите собі сьогодні ввечері. Я відчуваю те саме, що й ви. Ситуація дуже серйозна.

У наведеному контексті третє, четверте та п'яте речення починаються з особових займенників «wir» та «ich», що демонструє консоліда-

цію з Україною та розуміння відповідальності за досягнення миру всієї Європи. Стратегія впливу через пафос підпорядковує тактики ідентифікації джерела загрози, цілі загрози, інструменти загрози, локативну та темпоральну тактики.

Тактика ідентифікації джерела загрози вербалізується іменником *«Russland»,* словосполученнями *«Präsident Putin»* та антропонімом *«Putin».* Тактика ідентифікації цілі загрози представлена топонімом «*Ukraine*», загальними іменниками *«Ukrainerinnen», «Ukrainer», «Frauen», «Männer», «Kinder»,* а також словосполученнями *«Bürgerinnen und Bürgern der Ukraine».* Вживання виокремлених одиниць на позначення цілі загрози дає розуміння того, що війна ведеться проти мирного населення. Окрім того, ціллю загрози є *«die Grund-Prinzipien der Charta der Vereinten Nationen», «die europäischen Friedensordnung».* Зазначені одиниці вказують на те, що це не лише напад на Україну, а й на Європу та увесь світ.

Тактика ідентифікації інструменту загрози реалізується словосполученнями *«Putins Krieg», «Aggression», «Angriff», «Krieg»:*

1. «Dieser Krieg ist Putins Krieg». – Ця війна – війна Путіна.

2. «Unser Ziel: der russischen Führung klar zu machen – für diese Aggression wird sie einen hohen Preis zahlen». – Наша мета – дати зрозуміти російському керівництву, що вони заплатять високу ціну за цю агресію.

3. «Mit dem Angriff auf die Ukraine will Präsident Putin die Zeit zurückdrehen». – Напавши на Україну, президент Путін хоче повернути час назад.

4. «Gerade erleben wir den Beginn eines Krieges, wie wir ihn in Europa seit fast 80 Jahren nicht erlebt haben». – Ми є свідками початку війни, подібної до якої ми не бачили в Європі майже 80 років.

5. «Es gibt kein Zurück in die Zeit des Kalten Krieges, als Supermächte die Welt unter sich aufteilten in Einflusszonen». – Неможливо повернутися до холодної війни, коли наддержави ділили світ на зони впливу.

6. «Deshalb haben wir Präsident Putin wieder und wieder vor einem Krieg gegen die Ukraine gewarnt». – Саме тому ми знову і знову застерігаємо президента Путіна від війни проти України.

7. «Noch vor gut einer Woche habe ich persönlich mehrere Stunden mit ihm im Kreml diskutiert und ihm klar gesagt: Dieser Krieg wäre ein schwerer Fehler». – Трохи понад тиждень тому я особисто провів кількагодинну розмову з ним у Кремлі та чітко сказав йому, що ця війна була б великою помилкою.

8. «Er allein, nicht das russische Volk, hat sich für diesen Krieg entschieden». – Він один, а не російський народ, вирішив розпочати війну.

Слід зазначити, що з 2014 року, коли росія напала на Україну, європейські політики уникали називати війну війною, а вживали замість цього слова «конфлікт» або «напад». З початком повномасштабного російського вторгнення в Україну риторика європейських країн змінилася і всі визнали, що є справжня війна, яка несе загрозу всьому світові. Доказом зміни цієї риторики є те, що у своїй першій промові від 24 лютого 2022 року щодо повномасштабного вторгнення росії в Україну, Олаф Шольц ужив слово «війна» сім разів, а слова «напад», «агресія» та «конфлікт» по одному разу. Однак, останній приклад («*Er allein, nicht das russische Volk, hat sich für diesen Krieg entschieden».* – Він один, а не російський народ, вирішив розпочати війну) свідчить про те, що Олаф Шольц знімає відповідальність за війну з російського народу, намагаючись пом'якшити ситуацію.

Темпоральна тактика реалізується вербалізаторами «*heute*», *«gerade», «seit fast 80 Jahren», «in diesen schweren Stunden», «die Zeit des Kalten Krieges», «die Zeit vor 1989»* та *«damals».* Ця тактика призначена для позначення часу початку повномасштабного вторгнення в Україну одиницями «*heute*», *«gerade»* та *«in diesen schweren Stunden»:*

1. «Heute ist ein furchtbarer Tag für die Ukraine». – Сьогодні жахливий день для України.

2. *«Gerade zwei Flugstunden von Berlin entfernt sitzen im Moment Familien in Luftschutzkellern».* – Лише за дві години польоту від Берліна сім'ї сидять у бомбосховищах.

Окрім того, у своїй промові Олаф Шольц звертається до аргументів минулого, реалізуючи лінгвориторичну стратегію впливу через логос. Канцлер сподівається, що німецькі громадяни пам'ятають, якою була ситуація в Європі у минулі часи, які вербалізують одиниці *«seit fast 80 Jahren», «die Zeit des Kalten Krieges», «die Zeit vor 1989», «damals»:*

1. «Gerade erleben wir den Beginn eines Krieges, wie wir ihn in Europa seit fast 80 Jahren nicht erlebt haben». – Саме зараз ми є свідками початку війни, подібну якій ми не бачили в Європі майже 80 років.

2. «Es gibt kein Zurück in die Zeit des Kalten Krieges, als Supermächte die Welt unter sich aufteilten in Einflusszonen». – Повернення до епохи холодної війни, коли наддержави ділили світ між собою на зони впливу, неможливе.

3. «Und es gibt auch kein Zurück in die Zeit vor 1989. Damals erkämpften die Bürgerinnen und Bürger in Mittel- und Osteuropa sich ihre Freiheit und Demokratie. Auch in unserem Land. Und in der Ukraine». – І немає повернення до часів до 1989 року, коли громадяни Центральної та Східної Європи боролися за свою свободу і демократію. У тому числі й у нашій країні. І в Україні.

Локативна тактика представлена топонімом *«Ukraine»* на позначення території, на якій ведеться війна, а також топонімами *«Europa»* та *«Berlin»* на позначення територій ймовірної ескалації:

1. «Es ist der Versuch, Grenzen innerhalb Europas gewaltsam zu verschieben, ja vielleicht, ein ganzes Land von der Weltkarte zu tilgen». – Це спроба насильно змінити кордони в Європі, можливо, навіть стерти цілу країну з карти світу.

2. «Gerade zwei Flugstunden von Berlin entfernt sitzen im Moment Familien in Luftschutzkellern». – Лише за дві години польоту від Берліна сім'ї сидять у бомбосховищах.

3. «Gleichzeitig müssen wir dafür sorgen, dass dieser Konflikt nicht auf weitere Länder Europas übergreift». – Водночас, ми повинні забезпечити, щоб цей конфлікт не поширився на інші країни Європи.

Наведені приклади вказують на те, що канцлер Німеччини почав розуміти загрозу як таку, що стосується не лише України, а може торкнутися і його країни, і всього світу.

Аналіз подальших промов щодо війни в Україні канцлера Німеччини Олафа Шольца доводить, що його риторика від 24 лютого 2022 року не змінилася. Політик і надалі виступає на боці України на різноманітних світових самітах, застосовуючи стратегію впливу через пафос як пріоритетну, як-от на зустрічі G7 п'ятого квітня 2022 року [12].) Зазначена стратегія реалізується предикатами *verschärfen, unerträglich sein, die Alarm schlagen,* які вербалізують уявлення канцлера Німеччини про війну в Україні.

У своїй промові він згадує Україну шість разів, позначаючи ціль загрози топонімом «Ukraine», джерело загрози – росія / «Russland» – згадується лише один раз, адже світовій спільноті відомо, хто є агресором. Тактику ідентифікації інструменту загрози реалізують загальні іменники *«Krieg»*, що тричі згадується та *«Angriffkrieg»*, який також вжито один раз:

1. «Eines möchte ich noch vorweg stellen: Die deutsche G7-Präsidentschaft bleibt den globalen Herausforderungen verpflichtet, die der Krieg in der Ukraine noch verschärft hat». – На початку я хотів би сказати одну річ: Німецьке головування в G7 залишається відданим глобальним викликам, які загострилися через війну в Україні.

2. «Seit mehr als zwei Monaten tobt in der Ukraine ein furchtbarer Krieg. Kein Tag vergeht, an dem uns nicht neue, schreckliche Bilder und Meldungen aus Mariupol, Butscha und anderen Orten in der Ukraine erreichen». – Вже понад два місяці в Україні триває жахлива війна. Не минає і дня без нових, жахливих зображень і повідомлень з Маріуполя, Бучі та інших місць в Україні.

3. «Der Angriffskrieg gegen die Ukraine hat zu einer beispiellos engen Abstimmung geführt. Weil wir spüren, was uns über Grenzen hinweg verbindet – Freiheit, Recht und Demokratie». – Агресивна війна проти України призвела до безпрецедентно тісної координації. Тому що ми відчуваємо, що нас об'єднує через кордони – свобода, справедливість і демократія.

В аналізованій промові на Саміті G7 Олаф Шольц застосовує тактику консолідації, яка вербалізується абревіатурою *«G7»*, особовим займенником *«wir»* та словосполученням *«Solidarität mit den Geflüchteten»,* що вказує на те, що загрозу можна подолати лише спільними зусиллями всього світу:

1. «Das ist unerträglich. Und deshalb stehen die G7 heute so geschlossen wie selten zuvor». – Це нестерпно. І саме тому «Велика сімка» сьогодні єдина, як ніколи раніше.

2. «Und deshalb stärken wir auch Rechenschafts-Mechanismen und die internationale Strafgerichtsbarkeit – nicht zuletzt in der Ukraine». – І саме тому ми також зміцнюємо механізми підзвітності та міжнародного кримінального правосуддя – не в останню чергу в Україні.

3. «Wir sehen das aktuell an der Solidarität mit den Geflüchteten aus der Ukraine». – Зараз ми бачимо це на прикладі солідарності з біженцями з України.

Згідно з результатами лінгвориторичного аналізу промов Олафа Шольца доходимо до висновку, що політик у своїх зверненнях послуговується стратегією впливу через пафос, застосовуючи іноді стратегію впливу через логос.

Водночас зауважимо, що публічна риторика Олафа Шольца щодо підтримки України є предметом пильної уваги соціальних медіа, зокрема, телеграм-каналів, що поширюють дезінформацію та проросійські наративи щодо війни в Україні для російськомовної аудиторії Німеччини:

«Спистолетомувискаможновестипереговоры только о своём поражении» Олаф Шольц

выступил перед немецким парламентом. В пламенной речи канцлер в очередной раз присягнул в верности Украине и рассказал, как злая Россия всем угрожает и не хочет садиться за стол переговоров на западных условиях. Тех, кто в Германии выступает за мир, Шольц назвал циниками, а тех, кто боится эскалации, призвал смириться и расслабиться довериться правительству. Вторую часть речи Олаф посвятил воображаемым успехам, которых ФРГ достигла за прошедший год: мол, на возобновляемую энергию почти перешли, экономика растёт — и это всё без российского газа! Полный волькенкукуксхайм, короче. Отдельное внимание канцлер отвёл бундесверу, но тут уж депутаты не выдержали и подняли Олафа на смех. Вместо тысячи слов… @kanzlerdaddy» [15].

Ці маніпулятивні повідомлення впливають на громадську думку шляхом викривлення реальних подій, підбурюють до невдоволення політикою канцлера Шольца та його уряду через підтримку України, надання їй воєнної допомоги, а також застосування санкцій до росії [14].

Частину цих медіаресурсів засновано в німецькому сегменті телеграму після заборони в Німеччині російського телеканалу RTDE та вже після повномасштабного вторгнення росії в Україну. Серед них виокремимо «Папочку канцлера», що створений 25 березня 2022, і на момент дослідження мав 57738 підписників. Новини з цього каналу беруть 1816 інших каналів, зафіксовано 762 репости і 1054 згадування. Повідомлення з «Папочки канцлера» розміщують такі російські пропагандистські телеграм-канали, як «Соловьев live Лайф» (геолокація – не визначено), «Соловьев» (геолокація – Білорусь), «Соловьев» (геолокація – не визначено), «Маргарита Симоньян» (геолокація – Росія). Водночас шеф-редактор каналу «Папочка канцлера» Поліна Маяк бере участь у російському пропагандистському ток-шоу «Соловьев Live», де розповідає маніпулятивну інформацію про Німеччину та війну в Україні.

Загалом на телеграм-платформі функціонують сотні каналів, які дезінформують, про події російсько-української війни. Ці канали працюють як мікромедіа, щоденно розміщуючи нову інформацію. Їх використовують для маніпулювання громадською думкою, дезінформування та втручання у внутрішні справи не тільки України, а й Німеччини. Канали переважно анонімні, з невизначеною геолокацією, хоча є і ті, де чітко зазначена країна походження. Частина каналів, як «Папочка канцлера» чи «Кремльовая долина» мають ідентифікованих авторів, які співпрацюють з російськими пропагандистськими медіа. Канали-пропагандисти дуже добре знають свою цільову аудиторію в Німеччині, а також внутрішньополітичний, економічний, культурно-історичний контекст країни, а тому можуть прогнозувати ймовірну поведінку, формувати чутливі меседжі для дестабілізації, зниження соціальної згуртованості всередині країни, зокрема на темі підтримки України канцлером Шольцем і його урядом.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Лінгвістична риторика відіграє важливу роль у формуванні громадської думки та впливі на політичні рішення. Все це вимагає уважного ставлення до вживання мови в контексті війни та наголошує на важливості критичного лінгвориторичного аналізу медійного вмісту та політичних декларацій. Лінгвістична риторика стосовно війни в Україні розкриває важливі аспекти використання лінгвориторики для впливу на суспільство і формування публічної думки.

Перспективу подальших розвідок вбачаємо в аналізі політичних промов Урсули фон дер Лайен щодо війни в Україні.

Список літератури:

1. Бартащук О., Ніколаєва А., Тарасюк М. Вербалізація концепту «війна» в романі Г. Вдовиченко «Маріупольський процес». *Філологічний дискурс: зб. наук. праць* / гол. ред. Віталій Мацько. Хмельницький: ХГПА, 2020. Вип. 11. С. 78–91.

2. Бондар Н. Образні модифікації концепту війна в текстопросторах братів Тютюнників. *Філологічні науки.* 2016. Вип. 23. С. 111–118.

3. Васянович Є. Психолінгвістичний аналіз асоціативного поля війна як фрагменту мовної картини світу українських студентів-гуманітаріїв. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського.* Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 31 (70) № 1. Ч. 1. 2020. С. 13–17.

4. Журавська О. Меми війни в українських масмедіа: типи й функціональність. *Кримський міжнародний форум: філологія та журналістика: збірник матеріалів*, 20–21 жовтня 2022 р., м. Київ. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2022. С. 22–26.

5. Огар А. Вербалізація концепту ВІЙНА в сучасному художньому дискурсі. *Рідне слово в етнокультурному вимірі: збірник наукових праць. Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.* 2019. С. 38–47.

6. Піраміда потреб Маслоу – визначення, простими словами. URL: https://termin.in.ua/piramida-maslou/
7. Шевченко І., Морозова І., Шевченко В. Номінації агресії Росії проти України в англомовних медіа: когнітивно-прагматичний аналіз. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна.* Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. 2022. № 95. С. 70–77.
8. Щербак О. М. Лінгвориторична стратегія впливу в німецькомовних інтернет-новинах. *Мовні і концептуальні картини світу: [зб. наук. пр.]* / [відп. ред. А. Д. Бєлова]. К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. Вип. 55. Ч. 2. С. 409–414.
9. Щербак О. М. Лінгвориторичні стратегії зображення російсько-української війни 2022 року (на матеріалі повідомлень німецькомовного сайту tagesschau.de). *Актуальні питання іноземної філології. Збірник наукових праць.* Луцьк: Волинський. нац. ун-т імені Лесі Українки, 2022. № 16. С. 219–225. URL: https://doi.org/10.32782/2410-0927-2022-16-32.
10. Fernsehansprache von Bundeskanzler Scholz anlässlich des russischen Überfalls auf die Ukraine. URL: https://www.bundeskanzler.de/bk-de/aktuelles/fernsehansprache-von-bundeskanzler-scholz-anlaesslich-des-russischen-ueberfalls-auf-die-ukraine-2007824
11. Maslow A. H. Motivation and Personality. N. Y.: Harper & Row Publishers, 1970. 368 p.
12. Rede von Bundeskanzler Scholz beim Civil 7 Summit 2022 am 5. Mai 2022. URL: https://www.bundeskanzler.de/bk-de/suche/rede-von-bundeskanzler-scholz-beim-civil-7-summit-2022-am-5-mai-2022-2030906
13. Schtscherbak O. Zusammenwirken der linguistisch-rhetorischen Strategien in den deutschen Nachrichten im Internet. *Одеський лінгвістичний вісник.* 2018. Вип. 11. С. 93–100.
14. Yarova A. Thematic Patterns of Russian Disinformation. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*. 2023. № 4. P. 158–165. URL: https://doi.org/10.30525/2592-8813-2022-4-19.
15. Kanzlerdaddy. 02 березня, 12:21. URL: https://telemetr.io/uk/channels/1654303413-kanzlerdaddy/publish.

Samokhval O. O., Yarova A. H. LINGUISTIC RHETORIC OF CHANCELLOR SCHOLZ ON THE WAR IN UKRAINE

The article is devoted to the linguistic objectification of the Russian-Ukrainian war in Olaf Scholz's speeches and the analysis of the manipulative approach in the creation of the Chancellor's speeches. The aim of the study is to identify the linguistic strategies used by Olaf Scholz in his speeches on the war in Ukraine, and to distinguish the tactics that are subordinate to the strategies. The article uses such general scientific research methods as the method of analysis and synthesis and special methods of research in linguistics and the humanities as the systematic method and functional analysis of political speeches. The study is based on an interdisciplinary approach that includes knowledge of communication theory, psycholinguistics, and sociolinguistics. The empirical basis of the study is the texts of speeches by German Chancellor Olaf Scholz. The paper presents a picture of theoretical comprehension and the main approaches to the study of the construction of political speeches in terms of linguistics. In the course of the analysis, it is found that the postulates of ancient rhetoric and neorhetoric are successfully used in the creation of Olaf Scholz's speeches. It has been established that in producing the texts of the German Chancellor's speeches since the beginning of the full-scale Russian invasion of Ukraine, Olaf Scholz appeals in his speeches to basic needs (security and physiological). In order to achieve the communicative goal, the Chancellor uses linguistic strategies of influence through pathos and logos. At the same time, the strategy of influence through pathos is dominant and subordinates the tactics of identifying the source of the threat, the target of the threat, the instrument of the threat, localization, temporal and consolidation tactics. In turn, the strategy of influence through logos is realized by appealing to negative past experiences.

Key words: *need, speech, linguistic strategy, strategy of influence through logos, strategy of influence through pathos, tactics.*